

MILAN KUNDERA : NEZNOSNA LAHKOST BIVANJA

- **Roman** – ljubezenski, politični, idejni
- Nastal v Parizu 1984, prva izdaja leta 1984; **v slovenski jezik preveden 1985**
- **PRIPOVEDOVALEC** : tretjeosebni (Kundera)
- **DOGAJALNI ČAS** : od sredine 60. do začetka 80. let
- **DOGAJALNI KRAJI** : Praga, manjše mesto na Češkem, češko podeželje, Švica, Francija, Amerika
- Stalno prisotne so SLUTNJE – avtor pripoveduje **zgodbo časovno neurejeno**, namesto tega **uporablja misli in asociacije**
- **OSEBE** :
  - o **TOMAŽ** - v romanu LAHEK
    - po poklicu odličen praški kirurg
    - pripada razredu čeških **intelektualcev** – po vdoru prisiljen k molku
    - **brezskrben ženskar**, živi življenje igralca
    - zaljubi se v čustev željno Terezo – niz naključij v njem vzbujata strah
    - ujet med ljubezenskimi pustolovščinami (ne more odreči) in odkrito ljubeznijo
    - neodvisen mislec – predstavlja problem komunistični vladi
    - **apolitičen**
    - ostane brez kariere ker zavrne podpis ovadbe svojega članka (protikomunistični članek Oj dip)
    - želi se izogniti političnim strankam, celotni politični družbi – želi biti svobodni predstavnik, neodvisni mislec, k isam zbira svoja dejanja
    - izgubi službo kirurga, postane pomivalec oken, na koncu kmet – stopnička nižje v držbenem smislu; išče mirno življenje
    - skuša izpolnjevati **filozofijo lahkosti**
    - **spolnost in ljubezen** zanj **ločena in nepovezana pojma** (spi s številnimi ženskami, ljubi Terezo – sočasen obstoj teh dejanj mu ne predstavlja nobenih težav)
    - **ni romantičen idealist** (to sta Simon in Franz)
    - Sabina ga kliče popolno **nasprotje kiča** ali popolno nasprotje političnih in ljubezenskih idealov
    - **Svoje glavost, izkušnje, individualizem** pripomorejo k njegovi nepripravljenosti identifikacije kot politični liberallec ali zvesti mož
    - Večina ljudi ga razume napačno – policija, bolnišnica ga imata za oporečnika, oporečniki za strahopetca
    - **Njegov značaj** skozi roman **ne spremeni bistveno** – pridobi trohico teže, postane **bolj ciničen** (ni več prepričan o svojih nekdanjih odločnih pogledih na življenje in bivanje)
    - Močno erotičen, svojo splonost vidi kot plodno in ustvarjalno
    - Bolnike zdravi z enako natančnostjo kot osvaja ženske
    - **Ne čuti** nikakršne **krivde za svojo spolno promiskuiteto**
    - V spolnosti uporablja svojo moč (stereotipna moška lastnost), ženskam izreka nizkotne ukaze (sleci se!) ženske skoraj vedno ubogajo
    - Terezina nenadna prisotnost povzročala neznosno nelagodnost
    - Človeško telo ga privlači, s svojim telesom je zadovoljen
    - Do Tereze čuti določeno nežnost, primerja jo z otrokom, ki so ga v košari poslali po rek ida ga on najde
    - Spozna da mu je Tereza breme, da mu odreka zasebnost – po njej zelo hrepeni
    - Razmišlja da sta par postala le zaradi naključja
    - V upanju da jo bo osrečil se z njo poroči, ji kupi psičko poimenujeta jo Karenin (po romanu Ana Karenina)
    - Njegove erotične pustolovščine ukrotita izgon na podeželje, ljubezen do Tereze – ne izgubi želje po spolnosti s številnimi ženskami ali prepričanja da takšna želja ni zločin
    - Vsako žensko spoštuje kot posameznico
    - Če bi na svetu obstajali dve vrsti ženskarjev bi **spadal v epski razred** – vse ga zanima, nič ga ne razočara
    - Zdi se da **s starostjo spoznava samega sebe** (z njegovo uvrstitvijo med epske ženskarje, s srečanjem z žirafasto žensko prikaže jasnejše razumevanje samega sebe in njegova prejšnja zanimanja)
    - Kot človek **ostaja enako lahek kot je bil** – da bi obdržal lahkost zapusti svoje delo, bolnišnico, oporečnike, svojega sina
    - Spolno življenje postane težje
  - o **TEREZA** - v romanu TEŽKA
    - Odraščala v majhnem Češkem mestu ob prostaški in napadalni prisotnosti matere
    - Iz tega malega sveta si želi pobegniti zato **časti knjige, kulturo in prijaznost**
    - V Tomažu spozna sorodno dušo in oporečnika – za vedno se zaljubi
    - V Pragi jo Tomaževa razmerja pripeljejo na rob blaznosti, razmišlja o samomoru

- Stalno nakazuje grožnjo samomora
- Med telesom in dušo vidi nezdržljiv razkol – sovraži pogled na izpostavljena grda, gola telesa
- Želja po osvoboditvi svojega telesa razlaga posebno bolečino – povzročila tudi Tomaževa razmerja
- Upala da bo Tomaž ljubil njeno dušo in ji dal občutek zapolnjenosti
- Teža bivanja ji povzroča strašno trpljenje (k tlom jo silijo muke povzročene s strani njene matere in Tomaževa nezvestoba)
- **V naljučjih vidi globok pomen** - verjame da je vsaka odločitev ki jo sprejme določena vnaprej
- Hladnokrvno prepričana da je vsaka odločitev ki jo sprejme edina možna
- Čustveno lahka, ne more obladovati lahkosti ki jo obdaja – privede do roba blaznosti
- Njeno **golo telo se ji gnusi** – kriva njena mati (po hiši hodila naga, uvelo telo ...), golota in spolnost pa sta potencialna groza
- Njene sanje simbolizirajo strah, frustracije – zanjo kot nočna mora; boji se smrti in tega da bi jo zapustil Tomaž
- Zelo rada ima psa Karenina – je povezava med njo in Tomažem, je nekako njun otrok, vez med njima
- Skuša ga razumeti, njegov način življenja, z njim se ne želi prepirati
- **V ljubezni in spolnosti ne zmore biti lahka**
- Nekakšno **dopolnitev** najde **v poklicu fotografinke**/fotoreporterke (predvsem ob vdoru ruskih tankov) – najde smisel, lepoto in težo
- Predstavlja **čistost in nedolžnost** – zaradi tega T. v njej vidi otroka položenega ...
- **Ni prostaška in kičasta** v nobenem smislu
- Tomaža zaradi nezvestobe ne zmerja – zaradi tega se ima za šibkejšo od njega
- Njen **najmočnejši trenutek** je ko zapusti Tomaža in se iz Zürichar vrne v Prago (žrtvuje srečo da bi mu olajšala breme njene ljubezni)
- Zaradi razumevanja in sočutja **predstavlja težo** – te **Tomaž ne more preprosto odsloviti**
- Zanima jo dejavnost oporečnikov
- Išče višji plemenitejši pomen individualnosti od tistega kar vidi v telesu – tako misli tudi Franz
- V svojem političnem delu **dopušča obstoj naivnosti**
- **Značajsko se zelo spremeni** – vedno bolj je prisiljena spoznati, da je uresničitev njenih sanj iz otroštva nemogoča
- Spolno se preda visokoraslemu inženirju – tik pred vrhuncem mu začne pljuvati v obraz, odide na stranišče
- Predstavlja si da je zaljubljena vanj – želi ga videti ponovno
- Nato se odloči da je bil inženir ovaduh, zdi se ji da je bil spolni odnos z njim dejanje terorja ki so ji ga naložili – želi umreti
- Vrana ki jo je videla na poti domov iz savne predstavlja njene občutke o telesu – zdi se ji da jo je njeno lastno telo zakopalo

o **SABINA** – v romanu najbolj LAHKA

- Tomaževa najljubša ljubica, najbližja prijateljica
- **Nadarjena slikarka**
- Lepa in izvirna kot njeno umetniško delo
- Njeno življenje opisano kot niz izdajstev - *“izdajstvo pomeni prelomiti družbeni položaj in iti v neznano”*
- **Izda:** očetov dom, šolo umetnosti, njene ljubimce, navsezadnje svojo deželo
- **Izdajstvo ji pomeni nedopušcanje komur koli ali čemur koli** – obdrži sposobnost, da živi izvirno, ustvarjalno, lepo
- Zgodaj prepoznala kič ali slabo, sentimentalno in vsiljivo vedre propagandno umetnost – zdaj **živi kot napad na kič**
- Zelo rada ima Tomaža in Terezo, ne more pa doumeti zakaj naj bi Tomaž zamenjal svobodno za družinsko življenje
- Nasplošno se izogiba skrajnosti (ne mara ne popolne teme ne zaslepljujoče svetlobe)
- **Iskanje svobode** jo vodi v **popolno osamo** in svobodo v Ameriki
- **Želja po svobodi** jo na koncu pripelje do tega da **zapusti Franza** ki ga ljubi, **izgubi vse stike s preteklostjo**
- Predstavlja skrajno lahkost bivanja
- Ne verjame v nacionalizem ali družinsko življenje, zavrača da bi se ravnala po pravilih družbe
- Stalno zavrača možnost da bi bila vezana
- Razglašča grdoto in neizvirnost vojne – skozi svoje slike in življenje
- Zaveda se da zaradi svojih skrajnih izbir lahko ostane nepomembna in sama – čuti nelagodje
- V Ameriki se sprašuje če ji je še sploh ostalo kaj da lahko izda

- Kič vidi v Ameriki ko se senator nasmehne otrokom (prva solza – senatorjeve besede da so otroci ljubki in ga ganejo, druga solza – kako globoko in ganljivo od njega, da ga takšen prizor gane)
- Zmeraj nasprotovala izjavi da je bila komunistična resničnost slabša od komunističnih vzorov – v svetu kiča, vzorov sama nebi zmogla čustveno preživeti 5 dni
- Da bi pobegnila kiču prikrije dejstvo da je Čehinja – imeli bi jo za romantično preganjano umetnico
- Njen lik pomemben ker pomeni stalno in protislovno izgnanstvo (tako kot Kundera se nikoli ni vrnila v svojo rodno deželo)
- Spozna da tudi njeno življenje ni povsem brez kiča – postala plen pretirane čustvenosti
- Ne vemo ali je srečna, svojo smrt načrtuje – pod njenimi pogoji v skladu z življenjem kot ga je živela
- **Sestavi oporoko** v kateri zahteva da jo po smrti **upepelijo, pepel pa raztresejo** – da bo lahko umrla tako lahko kot je živela

o **FRANZ** – v romanu TEŽEK

- Sabinin ljubimec, Ženevski profesor

• **Idealist**

- Muči ga misel da mora zapustiti ženo če se želi videvati s Sabino – ne prenese, da bi hodil iz postelje ene ženske k drugi
- Ko ženo zapusti **ima to za pogumno dejanje** – zapusti jo da bi se izognil njenemu razočaranju
- Identificira se z evropsko liberalno levico, obučuje parade in pohode, malikuje svojo pokojno mater
- Ko ga Sabina zapusti najde tolažbo v objemu povprečne mlade študentke s prevelikimi očali – ga preprosto ljubi, nikoli se ne moreta poročiti ker se žena od Franza ni hotela ločiti, zato ji po njegovi smrti ne more zahtevati kakršne koli pravice
- Bolj ceni ideale od resničnosti – najde svojo srečo v domišljanju da je Sabina njegova nevidna boginja, ki ga vodi skozi življenje

• **Poveličuje kič**

- Pretresen ko med pohodo mumre novinar in kri poškropi drog z zastavo (ko pohod propade ne ve kako naj si razlaga dogodke)

• **Nezmožen lahkosti**

- V življenju si ustvari pomen tako, da si pripisuje vzvišeno težo, pomembnost pojmov in dogodkov

• **Živi za močne občutke ljubezni in politične prepričanosti**

- Dovolj naiven da verjame da je njegov pristop edini možen
- Vse življenje varal samega sebe, po nepotrebem izzove svoj osmrtni zaradi iluzije

• **Kičast v svojem okusu in idejah**

- Njegov značaj usmiljen – bolj kot prostaški saj je tudi prijazen in sočuten
- Težke odločitve sprejema glede na svoje prepričanje
- Franzu se zdi njegovo mišičasto telo neuporabno v civiliziranem svetu
- V postelji noče uporabiti svoje fizične moči – *ljubezen pomeni odreči se moči*
- Ker ne uporablja moči v spolnosti je predstavljen kot šibak, včasih neuspešen ljubimec
- Išče višji plemenitejši pomen individualnosti od tistega kar vidi v telesu – tako misli tudi Tereza (oba zanimajo vzvišene ideje in prepričanja)

• Plemenit, vljuden, **neznosno nedojemljiv**

- Šele na koncu življenja začne sumiti da je včasih napačno presodil – spoznanje prepozno, njegovo idealiziranje, naivnost, nesposobnost razumevanja njegove okolice pripeljalo do **nepomembne smrti v Bangkoku** (v Kambodži ga napade skupina mož – zahteva denar – ker ima v mislih Sabino in misel kako je občudovala njegovo moč, ter želela da jo uporabi se odloči za spopad → dobi udarec s palico po zadnjem delu glave, v bolnišnici se za kratek čas zave, zagleda ženo, ker ne more govoriti da bi jo odgnal zapre oči in umre)
- Uvidel je brezpomembnost udeležitve pohoda v Kambodži (povabil ga je prijatelj, sprva zavrnil zaradi ljubice, se premislil) i nsi zaželel biti z žensko ki jo ljubi (sedanja ljubica) čeprav ni dosegala njegovega ideala

o **SIMON**

- **Tomažev sin** iz prvega zakona

• Je sanjač

- Vedno idealiziral svojega očeta – ki ga ni želel poznati
- Po koncu praške pomladi (čas povečane politične in umetniške svobode) se **pridruži odpadniški skupini**
- Znova stopi v stik s Tomažem, želi pridobiti njegovo odobravanje – mu ne uspe

- Pozneje se **vrne h krščanski veri**
- Po smrti Tomaža in Tereze **organizira njun pogreb**

- ESTETIKA KIČA

- V njej ni dovoljeno nič neprimernega in uničujočega, tudi posameznik ne
- Veliki pohod obsega vse te različne in navidezno nasprotne veroizpovedi, temelji na ljudeh, ki skupaj enoglasno vzklikajo parole in hodijo v koraku

- TEME

o LAHKOST IN TEŽA

- Povezana s filozofom Parmenidom, filozofijo življenja in posameznimi junaki
- **Parmenid je filozof lahkosti** – teža mu predstavlja nekaj negativnega
- Sprejeti lahkost bivanja pomeni sprejeti določeno pomankanje osnovnega smisla življenja in živeti za trenutno lepoto – tisti ki to sprejmejo se ne bodo povezali s političnimi strankami
- Kundera težo povezuje z Nietzschejem in filozofijo večnega vračanja – ne verjame v večno vračanje, dokazuje da ima **človek možnost izbrati le eno pot** – ne more preveriti ali je prava ali ne
- Težki junaki (Franz, Tereza) ne morejo sprejeti lahkosti bivanja, pomen in težo skušajo pripisovati tistemu, za kar menijo da je v življenju pomembno
- Lahkost proti teži – **ključna dvojnost romana**, protislovje ki se ga neda rešiti
- Zdi se da nobeden od 4 junakov na koncu ne najde rešitve (živa ostane Sabina, ni nujno srečna, izpolnjena ali prepričana o pravilnosti svojih življenjskih odločitev)

o POLITIKA

- V romanu obstaja **kot ozadje** – izražena s preprostimi besedami
- Kunderova misel: *“vse nepopustljive politične ali ideološke stranke so v osnovi enake”*
- Sabina to spozna na umetniški ravni – komunisti, fašisti, skrajni verniki uporabljajo pretiran kič, slabo umetnos, propagando
- Tomaž spozna – ko ga začnejo priganjati češki režim in odpadniške skupine – zahtevajo da nekaj podpiše
- Tereza – nazačetku jo mika čar odpadništva, spozna na intuitivni ravni da so vse politične stranke naravnane protiindividualistično – zanikale bi njeno zasebnost
- Tomažev članek: uporabil Ojdipa, govori da nobena omejenost zakona ne more biti opravičilo – obsoja komunistični režim ker ta uporablja omejenost kot opravičilo za svoja krivična dejanja

o SPOLNOST

- Spolnost predstavljena **v smislu lahkosti in teže**
- Lahki junaki so močno erotični, vidijo svojo spolnost kot plodno ustvarjalno; Sabina slika tako domiselno kot se ljubi, Tomaž zdravi bolnike z enako natančnostjo kot osvaja ženske → nobeden ne čuti krivde za svojo spolno promiskuiteto
- Težka značaja označuje spolna krivda; Tereza sovraži telesa, posebej lastno, moževe nezakonske avanture jo uničujejo, njena avantura z inženirjem pa jo skoraj pripelje v norost; Franza pa muči predvsem misel da mora izdati ženo zavoljo Sabine
- Spolnost predstavljena tudi **v smislu spolov** – feministične kritike ki so kritizirale Kundero so na to opozorile, obtožile, da je v vseh njegovih romanih **spolnost izenačena s posilstvom ali nasiljem**
- Tomaž v spolnosti bolj uspešen kot Franz (uporaba moči v spolnosti ...)
- Sabina uživa da moškemu prepusti moč (stereotipni način vedenja) – MELONASTI KLOBUK ji predstavlja izzivanje; uživa v vlogi šibkejše stereotipne ženske – v spolnosti uživa bolj kot Tereza
- Tereza preišljuje kako se je uklonila inženirju – začuti da mora zapustiti Prago ali umreti od sramu

- MOTIVI

o TELO

- **Predstavlja nesmisel** saj ne **more biti tako jasno identificirano kot sta teža ali lahkost**
- Parmenid bi dušo opredelil kot lahko telo pa kot težo – v sodobnem okolju se zdijo tisti ki izberejo dušo težji
- **Franz in Tereza** edina ki bi celo uporabila besedo **“duša”**
- Sabina in Tomaž trdno zakoreninjena in vdana telesu – privlači človeško telo
- **Telo** tako kot truplo predstavlja **simbol smrti** – nobeden od junakov ni pripravljen na smrt, nimajo razumevanja zanjo – vsi imajo razlog za strah
- Zapuščena žena si lasti Franzevo truplo, Simon pa očetovo – Tomaževo

- Sabino ob misli da bo nekoč čez njeno truplo postavljen težak kamen spreleti srh (smrt pomeni konec vseh popotovanj)

- SIMBOLI

o **MELONASTI KLOBUK**

- Sabina ga opiše kot **vodilni motiv njenega življenja**
- Je simbol njene erotike in upora
- Meni da klobuk spodkopava njeno dostojanstvo ženske
- Prvotno je pripadal njenemu dedku – po smrti ni hotela dedščine vzela je le klobuk
- Tomaž in Sabina sta ga spremenila (zaradi nagajivosti) v **erotični pripomoček**
- Ko **Franz pred ljubljenjem** Sabini **sname ta klobuk simbolizira zadušljiv učinek** na tisto kar ima Sabina za najpomembnejšo značilnost → njeno predrzno erotiko in izdajstvo korenin

o **KOVČEK**

- Vanj **Tereza zloži vse svoje imetje**
- Preden pride v Prago predstavlja **njeno celotno življenje** in filozofijo
- Tomaž to dojame v trenutku ko Tereza pride na njegova vrata – prišla da mu ponudi svoje življenje, vse njeno življenje v tem kovčku
- **Teža kovčka predstavlja njo samo** – ko **Tomaž** nese kovček v hišo **prostovoljno sprejme breme**, ki mu ga bo prinesla **njuna ljubezen** in **težo Terezinega značaja**

o **KNJIGA**

- Tereza se v trenutku zaljubi v **Tomaža** ker vidi da ima **na mizi pred seboj knjigo**
- Knjigo dojema kot **skrivno bratovščino** – po tej bratovščini spozna Tomaža kot svojega
- Skrivna bratovščina ostane **njuna stična točka** tudi ko poimenujeta **psa Karenina** (Ana Karenina – Tereza jo je brala prvi dan) – predstavlja obojestransko imetje in odgovornost

- TOMAŽ

- **Zaljubita seker sta oba zmožna čutiti privlačnost druge strani**
- Na začetku sta bolj odtujena, **pomembna sprememba**: Tomaž začuti da je **zanj Terezina sreča najpomembnejša** → ljubezen do nje končno dobi težo
- Trpinčita drug drugega, vendar bolj ali manj razumeta občutke drugega
- Odločita se da ostaneta skupaj
- V ljubezni do njega se počuti neizmerno bolj negotova in obupana kot v primerjavi ljubezni ki jo čuti do psa (nesebična ljubezen, varnost, tolažba)
- Nasprotji prikazujeta sebičnost in pomanjkanje človeške ljubezni
- **Skušala sta preoblikovati in predrugačiti drug drugega** – od dne ko sta začela skupno življenje (kot številni drugi junaki v romanu)
- Njun način življenja na podeželju je spremenjen – tih in miren
- Njune politične skrbi manj resne
- Tereza je srečna ker sta s Tomažem sama in je končno njen
- **Življenje** ki ga živita **na podeželju je življenje lahkosti**, skoraj neodgovornosti (odrekla karieram, ukvarjata se s poljedelstvom, ne menita se za totalitarni režim v njuni domovini)
- Ko Tereza ob prvem obisku Tomaža v Pragi zboli, skrbi zanjo, nato jo pošlje domov (sprša se če je ravnal prav – dozdeva se mu že da je zaljubljen) - ne stori ničesar
- Do nje čuti določeno nežnost – primerjava z otrokom ...; kljub temu ne preneha z erotičnimi prijateljstvi
- Trohico ljubosumja občuti tudi on ko opazuje Terezo ko pleše z njegovim prijateljem
- Spozna da mu je v breme, mu odreka zasebnost po kateri on zelo hrepeni
- Preprosto **jo pomiluje**, spozna da ne more več brezskrbno uživati v spolnosti z drugimi ženskami kot je nekdaj – če se ne opije pred spolnim aktom ne opije ga preganja njena podoba

TEREZA

- V upanju **da bi jo osrečil** se z njo **poroči**, kupi ji psa
- Najde njeno pismo v katerem mu je napisala da vé da mu je v breme zato odhaja nazaj v Prago
- Zatem skuša uživati v svoji znova pridobljeni svobodi, dopoveduje si da so se stvari morale tako razplesti- zdrži pet dni, nato se odpravi za njo v Prago (v mislih ima Beethovnov motiv- Beethoven ima težo za pozitivno) – ko se vrne da bi bil z njo narediveličastno, romantično dejanje žrtvovanja
- Ko leži v postelji razmišlja da sta **par postala le zaradi naključja**
- Ne razlikuje njenega telesa od teles drugih žensk

- Počasi se zaveda da zavzema njegov poetičen spomin – ne spominja se ljubljena z drugo žensko
- Čedalje bolj se oddaljuje od nje – pomisli kako smešno je da sta ljubezen in spolnost v človeških možganih nekako povezana
- Pomeni mu žensko ki se je rodila iz 6 naključij
- Moti ga misel na to kako skrajno prenačljeno se je zaljubil v to žensko – zato moral toliko žrtvovati

• **Naključja jo prepričajo da ji je usojen**

- (knjiga na mizi, Beethovnova melodija, spozna da je iz Prage ...)
- Ko ga prvič obiše se počuti ponižano ker ji ravno takrat kruli v želodcu (začuti da sta **duša in telo dve ločeni bistvi**)
- Ona ga spozna z glasbo Beethovna
- Od njega zahteva zasebnost kakršne se je v preteklosti izogibal – fizično in čustveno posveti samo njej
- Kadar ga ni ob njej je užaljena
- Ko izve za njegovo nezvestobo ji Tomaž sprva to zanika, nato se skuša opravičiti z razlago da sta zanj ljubezen in spolnost ločena- **ljubosumna in obupana** (skuša

storiti samomor s prevelikim odmerkom tablet, vendar jo zaustavi T.)

- Skupaj odpotujeta v Zürich, tam on nadaljuje s svojo nezvestobo
- Do neke mere mu pomaga občutiti da ima njuna zveza pomen
- **Ljubita se, kljub temu drug drugega onesrečujeta**
- Nenehno razmišlja o njegovih razmerjih, odloči se da bo telesa drugih žensk dojemala kot nekaj kar si lahko delita, ne nekaj kar bi ju ločevalo – spoprijatelji se s Sabino
- **Želi si da bi bil on tako šibek kot je sama** – to razmišlja v Ženevi ko ji je dolgčas, misli da spada v deželo šibkih
- Presteže telefonski klic za Tomaža – **kaplja čez rob**
- Razmišlja o razmerju s kakšnim čudnim človekom, da bi prizadela samo sebe, pozabila nanj
- Za razliko od njega v svojem življenju vse jemlje resno
- Predlaga da se skupaj preselita na podeželje
- Želi si da bi do telesa začutila lahkost – da bi se bila zmožna vesti kot on

- **TOMAŽ in SABINA**

• **Razmerje temelji na njuni medsebojni lahkosti**

- V razmerju ni elementov družinskega ali običajnega kiča – oba si delita igrivo erotiko
- Simbol za njuno razmerje je melonasti klobuk in čas v Pragi
- Oba privlači intenzivnost težkih duš
- Tomaž je prvi ki ji v šali povezne na glavo melonasti klobuk – vedno bolj se razvnejata
- Ko se Sabina spomni tega razmišlja da je bil oto daleč od dobre čiste zabave – ponižanje ki ga je sama izzvala in v njem uživala
- Sabina je v Zürich odpotovala že prej
- Dobila sta se v hotelski sobi – oblečena le v spodnje perilo, na glavi imela melonasti klobuk
- Želita svet v katerem obstaja drek – svet v katerem obstajata tudi tema in neprijetnost – da lahko obstajajo tudi erotika, individualnost, ustvarjalnost in razposajenost

- **SABINA in TEREZA**

- Postaneta prijateljici
- Kljub prijateljstvu se Terezino ljubosumje na Tomaža ne konča
- Tereza njene slike razume in jo občuduje
- Tereza je očarana nad Sabinino odprtostjo in brezskrbnostjo
- **Tereza fotografira Sabino v melonastem klobuku**, nato ji ukaže da se sleče – naredi nekaj posnetkov Sabina ji uzame fotoaparatus, reče naj se sleče še ona (ukaz obema znan)
- Obe začutita **skrivnostno skušnjava trenutka**

- **SABINA**

- Melonasti klobuk predstavlja njegovo nerazumevanje
- Imata (tako kot vsak ljubezenski par ki se sreča pozneje v življenju) **slovar nerazumljenih besed**
- Predstavljata **skrajnosti lahkostrni in teže** – ne uspe jima razumeti drug drugega
- Medsebojno delujeta kot pripadnika različne vrste
- Poti ju ločijo
- Sama sebe ima za "Sabino" – nesporno pomembno bitje, ženskosti pripisuje drug
- Sovraži glasbo – predstavlja ji zgolj hrup
- Zaradi tega se ji zdi brez življenja – tudi sama zapre oči da tega ne gleda

FRANZ

pomen

- Živeti v resnici ji pomeni živeti zasebno brez javnega vmešavanja ali opazovanja
- Edini način ki siga lahko predstavlja je skrivnostna ljubezen

- Spozna da je najboljši človek kar ga je kdaj poznala- na težo odreagira z nagonskim odporom
- Skoraj ga ljubi
- Razburjena je ob misli da bi izdala tako dobrega človeka
- Njen **odpor do Franza narašča**
- Ko se ljubita Franz ponovno zapre oči - zdi se ji kot ogromen grotesken novorojenček
- Oba pijana od sreče- ker ga bo naslednji dan zapustila
- Izdajstvo se ji zdi zanimivo
- Ko on zapusti ženo se ji zdi to le nesrečna, sentimentalna izbira

• Vzor ženskosti mu predstavlja njegova mati

- Sabino ima za žensko v tem smislu, vidi jo kot romantično in pogumno češko odpadnico
- Časti zvestobo
- Ljubi glasbo - zdi se mu opojna
- Spoštuje temo - med občevanjem zapre oči
- Razume zasebnost, ki vključuje diskretnost v ljubezni kot obliko zmote
- Živel je v resnici - jo zapusti (ženo)
- Oba pijana od sreče - Misli da bo z njo preživel preostanek svojega življenja
- Ko ga zapusti ne razume ničesar
- Prvič zaživi sam

- Kundera razlaga **kategorije ljudi, ki potrebujejo pogled tujih oči** (Šesti del: Vélíki pohod)
  - *Prva kategorija*: vanjo spadajo tisti ki si želijo da bi jih opazovala množica anonimnih pogledov
  - *Druga kategorija*: tisti ki v življenju potrebujejo svetlobo številnih znanih oči
  - *Tretja kategorija*: tisti ki čutijo potrebo po pogledu ljubljene bitja (Tomaž, Tereza - v času k ista ga preživela skupaj sta se njuni navidezni nasprotji zblížali)
  - *Četrta kategorija*: sanjači, ki živijo pod namišljenim pogledom odsotnih bitij (Franz - Sabina, Simon - Tomaž)
- Šesto poglavje **najpomembnejše** zaradi svojega **opisa in definicije kiča → laž, ki se pretvarja da je svet popoln** (senatorjeva druga solza - prisiljena, ker ve da je pod okriljem fotoaparatorov)
- Zadnje strani življenje Franza in Tomaža malce **kruto zaokroženi**, tragične in lahke
- Žalostno da sta **oba moška napačno prikazana in razumljena** - Marie-Claude želi verjeti da se je Franz vrnil k njej - v resnici storil ravno nasprotno, zašel je dlje in dlje dokler ni našel prave ljubezni; Tomažev epitaf *Prizadeval si je za božje kraljestvo na zemlji* mu dela krivico, saj ni hotel kraljestva na zemlji pač pa nepopolnost, drek, individualnost in nič kiča
- **KARENINOV SMEHLJAJ : Sedmi del**
  - Skupni pes Tereze in Tomaža
  - Na podeželju se mu na nogi razvije rana - izkaže se da je **rak**
  - Tereza strtega srca razmišlja kako ima raje živali kot ljudi
  - Spomni se različnih trenutkov množičnega nasilja nad živalmi - nekaj živali med ruskim režimom odpeljano v zdravstveno ustanovo
  - Zaradi Karenina se prepira s Tomažem - najde pismo napisano z žensko roko, naslovljeno nanj - **videti je da ljubi Karenina bolj kot njega**
  - Od psa ne pričakuje ničesar, ne občuti nikakršnega sramu
  - Tomaž in Tereza skupaj preivita še nekaj trenutkov s Kareninom, nato **ga uspavata**
  - Terezi se zdi da se pes smehlja, pokopljeta ga
  - Tomaž pove Terezi da dobiva **pisma od svojega sina Simona**
  - Tereza ga opazuje pri delu - opazi kako zelo se je postaral, počuti se kriva za vse kar je zaradi nje moral pretrpeti
  - Zave se da ga je prisilila daleč stran od njegovega prvotnega življenja - da bi ji dokazal da jo ljubi
  - Tomaž je zdaj **star in šibak kot zajec** v njenih sanjah (oklepa se zajčka ker ve da ga lahko obdrži)
  - Ko se vrneta iz zabave Tereza prizna Tomažu **svoje občutke krivde - on odgovori da je srečen**